

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Széchenyi-utca SIMON-ház Kuna József ut
kereskedésével szemben.

HIRDETMÉNYEK.

Előzetési pénzek és a hirdetés körüli panaszok
valamint a lap szellemi részét illető
minden közlemények ide intézendők.

Bármentéslevelek csak ismert kesztyű
fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŐ PART KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hordva vagy vidékre
postán küldve

Egész évre	10	frt	—	kr
Félévre	5	frt	—	kr
Negyedévre	2	frt	50	kr
Egy órára	1	frt	—	kr

Hirdetési díj:

Or-hasábsopetitor egyszeri beiktatásáért 5 kr
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyilatkozó hasábsopetitorért 20 kr
Hirdetést vagy reklámot magában foglalt
munkájának ára 50 krajczárj

XVIII. évfolyam 1891.

Debreczen. Szerda, Január 7.

5. szám.

Tehát harc ?!

A szélsőbal viharra igazította a lég-
súly mérőjét s az öreg classicus Irányi
fúj is mindjárt a telinél telibb arczzal,
mintha ő lenne az igazi Boreas. Fújjad
csak, jó öreg, kezdj rá a végkép rekedt
és repedtetté vált kortesordításra és kísé-
tesd magadat ama közlegények utolsó
erőmegfeszítései által, kik kaphatók vol-
tak mindenki által, a ki őket dobzódtatta
s az édes testvérük fejét is bevették, ha
megfizették érte.

Nem lesz hiány az elvtársakban ama
viszályban, melyet kikiáltottál s ha az
ősi kortesfogások és a csárda hősei ezut-
tal nem használhatják is aviticus fegyve-
reiket, nem forgathatják is az ólomfütty-
kőt, mert a t. rendőrség és esendőörök
ilyen apró tréfákat nem tűrnek többé:
azért az „öserő,” melyet ama választási
specimen jelképezett, mégis ki fog rik-
kantani a népgyűlésekből, tömeges peti-
ciókból és az obstrukciónál vitákból, me-
lyeket a municipálista ellenzék készűl
rendezni.

Még nincs konkrét javaslat a köz-
gazgatási reformra vonatkozólag, még
semki sem tudhatja, vajlon nem enged-e
az a valódi antonon hatáskör keretében a
megyének, járásnak, községnek többet és
jobbát annál, a mit az eddigi usus nyujt-
ott, sőt nagy valószínűséggel lehet fel-
tételni, hogy az illető javaslatok az
autonon testületek hatáskörét in uerítő
lényegesen kibővítik, mélyítik s magasi-
tják: és Irányi, mintha ördögös lenne,
haragosa a késhegyig menő harcra, —
Vajlon mit felelne, ha az általa oly he-
vesen felriasztottak azt kérdeznék tőle,
hogy hol az ellenség ?

Oly helyzetbe sodorta itt magát e
régí politikus, mely neveltségű teheti
őt a respektussal legellentétebb módon.
Különböen bármint legyen is, és még

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

Evelin.

(Elbeszélés.)

Írta: Vértési Arnold.

(Vége.)

V.

Az abba maradt parthie hire épp úgy
befutotta a társaság minden r'tegét, mint az
eljegyzése annak idején, s épp annyi minden-
féle megjegyzésekre szolgáltatott alkalmat.

Körörendve, guyonosan mosolygott az
irigység. Vétélytársak, bálkirálynők kicsiny-
löleg vonagatták szép vállalkut. A jó ismerő-
sök betöltötték sajnálkozásuk zajával a le-
vegőt.

— Milyen kár! Szegény Evelin!

A látogatások özönlöttek Bárdyékhoz.
Mindenki szerette volna látni, hogyan viseli
Evelin a nagy csapást. Mert arról mindenki
meg volt győződve, hogy az csak lárfári,
mintha Bárdyék küldték volna vissza a jegy-
gyűrűt. Olyan völégénynek, mint Mihályffy
Ede gróf, nem szokás a jegygyűrűt visz-
szaküldeni; de még kötéllal is lekötötték, csak
lehetne.

Hogy a gróf maga is megerősít a Bár-
dyék híresztelését, az nem bizonyít semmit;
lovagias ember nem mondhat mást, de a
világ nyelve, az jobban tudta. Nem is volt
soha komoly dolog ez az eljegyzés, a gróf
csak egy kicsit enyelgett Bárdy Evelinnel.
Hisz mindenki tudja ezt csak nem akartak
szólani. A leány apjának kellett volna több
eszének lenni; de a góg elvakította a minisz-
teri tanácsos urat.

Bezeg most restellik, bújnak is a
világ előtt. A leány nincs otthon; azt mond-
ják, hogy falura ment, a mi újabb baklövés
Ezek a Bárdyék teljesen elvesztették a
fejüket.

A helyett, hogy szembe szállnának a
világ ítélletével s legalább mutatnák, hogy

azt a mindig lehetséges esetet is feltéve,
hogy ha a közigazgatási reform konkrét
alakban megjelent Magyarország törvény-
hozása és politikai közönsége előtt, a
mérsékelt ellenzék késleltető fogásokkal
siet segítségére a nem mérsékeltnek: a
jó ügynek, a becsületes, liberalis és e-
mellett nemzeti reform szellemének győ-
zelme biztosítva van. A miniszterelnök
nyíltan és férfiasan kijelentette, hogy a
cselekvéshez akar fogni s a szabadelvű
párt a leghatározottabban s minden fenn-
tartás nélkül vállalta s megpecsételte
csorbitatlan egységét és odaadta-át magá-
ra az ügyre vonatkozólag, valamint a hí-
katonáskodási kötelesség tekintetében is,
melyről a kebeléből származó, s vele
állandó belső érintkezésben levő minisz-
teriumnak tartatik. Ennél több nem is
kell, hogy a Szapáry által lobogtatott
zászló legyen a győzelem.

A liberalismus nem fél az aviticis-
mus által izent harcztól. Tiszta, de a su-
lyosságot és élességet nem nélkülöző
fegyverekkel fogja azt vívni s kitart, míg
teljesen, feltétlenül nem győzőtt.

A városi takarékpénztárról.

Debreczen jan. 6.

Hire jött, hogy a kormány a községi
takarékpénztárra vonatkozó törvényjavaslat
késztésével foglalkozik, vagyis külön törvény
útján akarja szabályozni a községi takaré-
pénztárak intézményét. Sem a részleteket,
sem a tervezet irány-esszméjét nem ösmerjük;
de kétségtelennek tartjuk, hogy a kormány
nem korlátozni, nem megszorítani akarja a köz-
ségi takarékpénztárak létesítését, sokkal inkább
elősegíteni, főként pedig azon felelősséget
illetőleg, mely a képviselőtestületeket a köz-
vagyon kezelésénél és ellenőrzésénél terheli,
azonban bizonyosan a nélkül, hogy a közva-
gyon elharácsolásának és pusztulásának ez
által utat nyitna.

Ellenkezéleg, az lehet a kormány inten-
tója, hogy a községek jövedelmét ily takaré-
pénztárak felállításának elősegítésével emelje,
hogy azokat új, fokozatosan növekvő jövedelmi

forráshoz juttassa. Ha ezen hir csakugyan
való, ha ezen javaslat törvénynyé válik: fél-
századnak nagy mulasztása lesz általa pótolva;
elkésve bár, de a gyorsan növekvő kiadások-
kal küzködő községeknek mégis sok hasznára.

Hiába; nem voltunk a gyakorlat nem-
zete. Az érzékünk csak mostanában kezd fej-
lődni az élet realis követelményei iránt. Csak
a legújabb időben lesz általánossá az ipar-
és kereskedelem minden befolyásoló jelentősége
felőli tudat. Csak mostanában kezdik érteni
nánuk az emberek, mily mérhetetlen jelentő-
sége van a jól szervezett hitelügynek. Csak
nem régóta érlelődik és terjed közöttünk az
válik áldásosá a gazdasági életre nézve, csu-
pán alkalmazni kell a hitelnyújtás legkülön-
félebb, legtisztességesebb módzatait.

A magyar városok ma bizonyosan ma-
gasabb fokán állanak a fejlettségnek, vagy
legalább is kedvezőbb anyagi helyzetben len-
nének, ha minden magyar város előjárása
a jó öreg Fáy András belátásával és prakti-
kus gondolkodásmódjával rendelkezett volna.
S ha ezenkívül a törvényhozás is a községek
hatáskörébe tartozónak jelenti annak idején
a takarékpénztárak szervezetét.

A külföldi községi (városi)
takarékpénztárak képezik a városok egyik fő
jövedelmi forrását, melyekből bőven telik
kulturális kiadásokra. Evtizedekkel ezelőtt
Magyarországon versenytársak nélkül működ-
hattak volna ezek az intézetek és becsületes,
ügyes kezelés mellett könnyű lett volna nekik
oda fejlődni, a hol ez idő szerint a magán
takarékpénztárak által létesített régebbi, szilárd
takarékpénztárak állanak, közülök egynemelyik
a vidéken is 2—8 millió forint vagyonnal.

Ma már nagy a verseny és nehezebb a
haszonnal járó megélhetés; legnehezebb pedig
a normalis jövedelmezőséget megkészszerezni,
megháromszorozni.

Mindazáltal a községi takarékpénztárak
ma is sikerrel prosperálhatnak és a jövőben
elérhető velők az a cél, melyet ily nemű in-
tézeteknek szolgálni kell, t. i. a községi ház-
tartás jövedelmeinek fokozása. Ezt hozza ma-
gával a kereskedelmi, ipari, forgalmi viszony-
nyok, általában a gazdasági élet mindama
tényezőinek fejlődése, a melyek a tüke hitel-
nyújtására rászorulnak.

Önként következik, hogy a vagyoni és
erkölcsei tekintélynek minél nagyobb fénye
övezi a községet, annál nagyobb az a biza-
nyos büszke visszautasításra ta ált. Már az
első szavaknál félbeszakította Evelin;
— Hagyja azt! Ha nem akarja, hogy
közűnk minden ismeretség megszakadjon,
hát kérem, ne hozza ezt még egyszer elő.
Az ifju aztán nem hozta többé elő: de
szemei elmozdultak a mit ajkai nem mondhat-
tak el. Minden pillantása határtalan szerel-
méről beszélt, amely napról-napra nőtt s egész
lelkét betöltötte.

A csöndes, komoly leány most még bá-
josabbnak tűnt föl előtte, mint azelőtt pez-
sgő, guyoros vidámságában, melybe valami
kesernyés és erőteljett vegyült mindig, a leg-
zajosabb mulatságok közepette is. Most el-
vesztette fulánkját s hideg büszkeségében
sem volt semmi sértő, csak tiszteletet pa-
rancsoló.

Nem, ez igazán nem olyan, mint a töb-
bi leány.

Hónapok multak így hóspok után, el-
telt egy év s a második is már közepe fele
járt. Ezen a télen a miniszteri tanácsos ur
nagyon elkezdett betegeskedni s szemmel
láthatólag napról-napra üszszébb esett. Póli
néni aggódva oszálta fejét s lehetetlen volt
Evelinnek is észre nem vennie atyja egészsé-
gének gyors hanyatlását.

Ez időtől fogva még csöndesebb, még
k molyabb lett a leány. Nagy szorgalommal
tanult, dolgozott, éjtélis is főnűvirasztott a
könyvek, vagy a varrás mellett. Póli néni
nem értette, hogy miért dolgozik, miért ol-
vas annyit az a leány?

Hanem az öreg miniszteri tanácsos,
ugy látszott, sejté, mert gyöngéden, bánato-
san megismogatta leánya huját:

— Nekem kellett volna jobban gazdál-
kodni, édes gyermekem.

Evelin nem hagyta tovább beszélni
atyját, hanem a miniszteri tanácsos ur fejé-
ben tovább motozkált az a gondolt s még
Gombos Pali előtt is kijött az öreg ur va-
lami affélet, hogy szeretné, ha a leánya sor-
sát még életében biztosítva láthatná.

lom is, a melylyel a közönség egy ily köz-
sének pénzintézetét részesíti, következésképp e
tekinélynek és bizalomnak megfelelő a hitel-
kereslet, de megfelelő a tüke elhelyezés is.

Ezek általános nézetek. Közlebből néz-
zük Debreczent. — Felteszem volna é itt egy
községi takarékpénztár felállítását? — Nem.
Nem még az esetben sem, ha a meglévő és
az Osztrák-magyar bankokkal együtt hat pénz-
intézetbe, melyek mindannyian takarékpénz-
társzerű üzletet folytatnak, hozzá számítjuk,
az alakulásban lévő ipari és mezőgazdasági
bankot is. Hiszen a jóval kisebb népességű,
bár talán nagyobb kereskedelmi és ipari köz-
pont jelentőségével bíró Aradon az Osztrák
magyar-bank fiókján kívül a mult évben négy
takarékpénztár, két bank és egy takaréks
segély egylet működött több mint egy millió
forint alaptökével és tizenegy millió forint
betéttel. Az összes pénzintézetek összfor-
galma pedig meghaladta a 150 milliót.

Elismerjük, hogy Debreczen igényeire
nem lehet az aradi példa a döntő. Am azt
nem tagadhatja senki, hogy Debreczen jelenlegi
fejlődése mellett is annyira keresett a tüke,
hogy az alapítványokat kezelő községi
is gyakran kénytelenek visszautasítani a hi-
telezőket, nem biztosítékok hiányában, de
mert igénybe be van véve az egész tüke, —
holott hat pénzintézet is oszt pénzt váltóra
és jelzálogi biztosítékokra. Jövőre a várce
fejlődésével fokozódni fog a hitel kereslet is,
a modern iparnak és kereskedelemnek ez leg-
sajátosabb mértéke.

A községi takarékpénztár ellen több
ellenvetést vélünk hallani.

Hol szerezzé be a város egy ily pénz-
intézetbe szükséges alaptöket?

Ez a legkönnyebben megcáfolható ellen-
vetés. — Községi adó helyett pótló alap czi-
mén kevés híjján egy millió forinttal rendel-
kezik Debreczen városra. Ezen alapnak több
mint fele 6%-os, egy harmadrésze 8%-os adós
levelekben van elhelyezve, míg 37 ezer forint
4% os takarékpénztári könyben kamatozik.
Ily összegre menő alaptöke az összes debre-
czeni pénzintézeteknek sincs. — Ehhez járul
nem is szólv a többi, egy milliót haladó
alapokról, a másfélmillió értékű halladó regaló
váltási kötvényekről, az a páratlan tekintély,
melyet Debreczennek 17 millió forint értékű
közvagyonra még az uj nagy kölcsön biz-
tosítékál szolgáló 11 millió frt értékű ingat-
lan lekötése után is mindenkor és mindenek
felett szerez.

lom is, a melylyel a közönség egy ily köz-
sének pénzintézetét részesíti, következésképp e
tekinélynek és bizalomnak megfelelő a hitel-
kereslet, de megfelelő a tüke elhelyezés is.

Ezek általános nézetek. Közlebből néz-
zük Debreczent. — Felteszem volna é itt egy
községi takarékpénztár felállítását? — Nem.
Nem még az esetben sem, ha a meglévő és
az Osztrák-magyar bankokkal együtt hat pénz-
intézetbe, melyek mindannyian takarékpénz-
társzerű üzletet folytatnak, hozzá számítjuk,
az alakulásban lévő ipari és mezőgazdasági
bankot is. Hiszen a jóval kisebb népességű,
bár talán nagyobb kereskedelmi és ipari köz-
pont jelentőségével bíró Aradon az Osztrák
magyar-bank fiókján kívül a mult évben négy
takarékpénztár, két bank és egy takaréks
segély egylet működött több mint egy millió
forint alaptökével és tizenegy millió forint
betéttel. Az összes pénzintézetek összfor-
galma pedig meghaladta a 150 milliót.

Elismerjük, hogy Debreczen igényeire
nem lehet az aradi példa a döntő. Am azt
nem tagadhatja senki, hogy Debreczen jelenlegi
fejlődése mellett is annyira keresett a tüke,
hogy az alapítványokat kezelő községi
is gyakran kénytelenek visszautasítani a hi-
telezőket, nem biztosítékok hiányában, de
mert igénybe be van véve az egész tüke, —
holott hat pénzintézet is oszt pénzt váltóra
és jelzálogi biztosítékokra. Jövőre a várce
fejlődésével fokozódni fog a hitel kereslet is,
a modern iparnak és kereskedelemnek ez leg-
sajátosabb mértéke.

A községi takarékpénztár ellen több
ellenvetést vélünk hallani.

Hol szerezzé be a város egy ily pénz-
intézetbe szükséges alaptöket?

Ez a legkönnyebben megcáfolható ellen-
vetés. — Községi adó helyett pótló alap czi-
mén kevés híjján egy millió forinttal rendel-
kezik Debreczen városra. Ezen alapnak több
mint fele 6%-os, egy harmadrésze 8%-os adós
levelekben van elhelyezve, míg 37 ezer forint
4% os takarékpénztári könyben kamatozik.
Ily összegre menő alaptöke az összes debre-
czeni pénzintézeteknek sincs. — Ehhez járul
nem is szólv a többi, egy milliót haladó
alapokról, a másfélmillió értékű halladó regaló
váltási kötvényekről, az a páratlan tekintély,
melyet Debreczennek 17 millió forint értékű
közvagyonra még az uj nagy kölcsön biz-
tosítékál szolgáló 11 millió frt értékű ingat-
lan lekötése után is mindenkor és mindenek
felett szerez.

Gombos Pali azt hitte, hogy érkezett
az idő, mikor szólhat s kitérta szivét az apa
előtt.

A miniszteri tanácsos urnak nem lett
volna ellene semmi kifogása:

— Hiszen magam is gondoltam rád,
öcsém. De Evelin? Mit mond hozzá. Evelin?

Nem minden aggodás nélkül lépett az
ifju még egyszer Evelin elé:

— Látja, hogy szerelmem kitartó, hü és
változhatlan. Tegyen boldoggá s eszküszöm,
hogy egész életem arra lesz szentelve, hogy
kegyed is boldog legyen.

Halkan, látszólag nyugodtan viszonzá a
leány:

— Köszönöm. Ön hü és kitartó. De ha
fénykoromban nem nyujtottam önnek keze-
met, az nem történelmi ma, mikor alászáll-
tam, mikor ürgszem s mikor ön talán sajná-
latból is...

Az ifju megragadta a leány kezét:

— Evelin!

— Nem, Pali, az nem lehet. En már
tisztában vagyok jövőmmel. Ne szóljon többet.
Isten önnel!

Szavai nyugodtan, esüdesen hangzottak,
de keblének lázas hullámsz elárulta, hogy
bensejében mily harc folyik. Arca pillanat-
ról, pillanatra sáppadtabb lett, érezte, hogy
lábai inognak, hogy a könnyek szemébe gyű-
nek s alig bírja tovább visszatartani.

Sietve megfordult. De mielőtt távozhá
tott volna, két ölelő kar körülfogta:

— Nem bocsájtlok, szeretlek és te is
szeretsz!

A leány nem tudott szólani, csak zokogva
oda borult a férfi mellére.

— Na mondtuk, ugy-e? — hangoztatta
az ismerősök kara, mikor az uj eljegyzésről
értesült; — mondtuk, hogy annak a leány-
nak vége! Szegény Evelin! Milyen partie ez
egy Mihályffy gróf után.

Felhozák talán a terv ellen azt, hogy a városokhoz illetlen foglalkozás a pénzzel való üzérkedés? Ilyen csak Magyarországon állíthatnak, a hol azt tartják sokan még ma is, hogy a munka nem urhoz és nem nemeshez való foglalkozás, ahol sokan lealázást látnak abban, ha ősi családjukból valaki kereskedésre vagy iparra, mesterségre vetemedik. Ha nem szégyenletes a városra nézve, hogy házilag kassza a sör, bor, pálinka fogyasztási adókat (a miért szidják is eléget alkalmazottait); ha nem leszálló red nézve, hogy az italmérés adóval „scheffel”; ugyan miért és mennyiben volna gyalázatára a városnak a pénzület, olyan foglalkozás, melyre Magyarországon legelőkelőbb családok sarjai vállalkoztak legelőkelőbb pénzintézeteink kebelében, mint ezek elnökei, igazgatósági tagjai.

Még azt is ellenvehetik, (bizonyosan a meglévő pénzintézetek részvényesei) hogy egy városnak, mint erkölcsi testületnek, nem lehet feladata concurrenciót csinálni saját polgárai magán vállalkozásainak. — Ha ez a föltétel áll, úgy mondjon le a város többi ipari és egyéb vállalatáról is, a melyek pedig nem csupán a házi pénztárnak hoznak tetemes hasznot és így közzé hatnak a községi adó behozatalának távolartásában, hanem a közönség magán érdekeinek is közvetve vagy közvetlen hathatós előmozdítói.

Mert az alakítandó városi takarékpénztárnak is mi volna az egyedüli célja? Uj jövedelmi forrásokhoz juttatni a házi pénztárt, hogy képebbé tegyék ezt a gyorsan növekvő új tervek elviseelésére s jövőre is elkerüljék a pótdadót, a melytől nálunk mindenki irtózik, valószínűleg a pénzintézetek részvényesei is.

Közgyűlési teremben, hírlapokban új meg új igényekkel állanak elő bizottsági tagok, újságírók és egyéb reformerek. Erre is, arra is pénz kell. Adjon a város. Ha ad, nem szidják, hogy milyen szűk marku. Holott a polgármester ur, meg a főszámvevő ur tudják legalapalossággal megmondani, miért nem olyan bőkezű mindig a város.

De olyan nagyon kevés van, tán senki sincs, aki egyszer azzal állana elő, hogy én azt is megtudom mondani, honnan, miből szaporítsa jövedelmeit a város.

Nem akarom magamnak tulajdonítani a városi takarékpénztár felállításának eszméjét sem, mikor elő állok vele. Mert úgy tudom, hogy előttem már korábban foglalkoztak ezzel arra illetékes polgárok. — De meg ragadtam figyelmemet a kormány szándékairól hallott hírszót az én felettem üdvösnél találtam. Ez adta kezembe a tollat, hogy a magam véleményét elmondjam. Nem árt az ilyen közérdekű dolgot az újságban is megbeszélni a nagy közönség előtt. — Főként ha olyan okos emberek is előismerik a hasznos voltát, a melynek a kormány piros bársony székein ülnek.

Czivilis.

Napi hírek. Tájékoztató.

Keresőlapja a Margit-fürdőben nyitva reggeltől est 9 óráig.
Museum a kollegiumban nyitva van vasárnaponként 10-től 12-ig délután.
Anyakönyvtár a kollegiumban a közönségnek nyitva pénteken 11-től 12-ig.
Nyilvános olvasóterem a kollegiumban nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 2—7-ig.

Uj költő.

(Szabolcska Mihály).

Szerkesztőségünk pár hónappal ezelőtt levelet kapott Genfből egy hittanhallgatótól, vagy talán már fiatal lelkészről, ki Calvin városában az ősi forrásnál szívja magába vallásának igéit és szellemét, hogy azokat majdan valamelyik falusi templomunk katedráljáról hirdettesse.

Két vers volt a levélben, mind a Mont Blanc dicsőítésére. Egyikben a nagyszerű oromot köcszöntő nagy szavak hangoztak, részint Hugó Viktor, részint Turgenev (a költő prózában) stílus szerint, noha a szerzőjük — a mint írta — sem az egyik, sem a másik bércmagasztoló lángésznek ily műveit nem olvasta. De tenger, végtelen róna és hegyóriás sokszor sugallják a bánulat hasonló kifejezéseit egymást nem is ismerő írók tollába. A másik vers hazafiságból furosaságot kívánt, azt, hogy vajha az a nagy bérc siksággá lapulna szem előtt, hogy látná benne a mi alföldünk poetikus rónáját, a mire azt jegyeztük, hogy akármilyen hatalmas is az a bérc, nem telnek ki belőle a mi végtelen alföldünk és nem is lenne a magyar földünk. A harmadik kis versben volt egy meleg gondolat. Dalnokát hívja a bérc ormára, de ő azt feleli, hogy nem megy, mert onnan sem látna odáig, a hová szeretne: messze hazájába.

Mivel azonban egy gondolatért bajos küzdeni három verset: az eredmény csak egy szerkesztői üzenet lett, még pedig afféle kosáradás.

Rövid idő múlva érkezett Genfből egy másik vaskos levél is vagy nyolcz költeményvel és azzal a kérdéssel: olvassuk el s írjuk meg őszintén, hogy ne indítsen-e válópúrt a muzsától?

Mikor aztán a műveket elolvastuk, az üzenet az volt: nem válnia kell a muzsától, hanem szolgálni azt buzgón, mert valóban ihleti. Ez a küldemény már a termés javából volt, gondolatban, érzésben, hangban és nyelvből őszhangzó és sajátos. Mi, a kik napon-

Jan. 10. Jogászok a Bikában.
Jan. 10. Ifjú kovácsok mesterek bálja.
Jan. 10. Az állandó vegyes felülviselési bizottság ülése a megyeházán.
Jan. 10. A színházra benyújtandó pályázat határideje.
Jan. 17. Nőegylet tombolája a Bikában.
Jan. 17. Függetlenségi párt bálja.
Jan. 22. Nőtlen utak bálja a Bikában.
Jan. 24. Csizmadia ifjak bálja.
Jan. 31. Csizmadia ifjú mesterek bálja.
Február 1. Az E. M. K. E. bálja a Bika-szálloda nagytermében.
Febr. 7. Evang. Elléregylet theatestéje a Bikában.
Febr. 7. Kőművesek bálja.
Febr. 10. A függetlenségi kör bálja.

— A holnapi felolvasás. A Csokonai-kör választmánya ügyesen tud gondoskodni arról, hogy miként biztosítson minden egyes felolvasásra nagy közönséget. A holnapi felolvasások is igen érdekesek és természetesen nagyon vonzóak lesznek. Először Dr. Kunos Ignác a jeles fiatal orientalista, városunk szülőtte olvas a török színészetéről, és természetben is bemutat egy kis török színpadot. Utánna Hevesi József a „Magyar Salon” szerkesztője a fiatal írói nemzedék egyik legjelesebb novellairója fog egy kis novellát felolvasni. — A vendégek ma érkeznek városunkba, holnap a felolvasás után a dalárda estélyén is megjelennek.

— A mi költőnk. Kedves meglepetésben részesültünk tegnapi a Vadnay Károly orsz. képviselő által páratlan gondallal szerkesztett „Fővárosi Lapok”-ban egy tárczát olvastunk. A tárcza „Uj költő” címet visel. Azt hittük előbb, hogy valami új költemény kóttel foglalkozik. Csálódunk és pedig nagyon kellemesen. Mert egy kedves munkatársunknak Szabolcska Mihálynak néhány versét méltatja. Példátnan eset, hogy két három versről tárczát írjanak oly előkelő lapban mint a „Fővárosi Lapok.” Es az ifjú irodalmi nemzedéknek örökké hálásnak kell lennie Vadnay Károly iránt, ki nemcsak tért enged az ifju tehetségeknek, de segít kezet nyujt nekik, s megkönnyíti a lejtős uton való haladást. Vadnai Károly valóságos édes atyja az ifju íróknak, s a legtöbb író első sikereinek emléke össze van kötve az ő nevével, s alig van az újabb magyar irodalomtörténet megírásához igazabb tükör és becsesebb anyag, mint a Fővárosi Lapok két évtizedes kötetei. Egyes költők és írók születése, fejlődése, emelkedése hűen tükröződnek vissza a fogatott lapok hasábjairól. Ime elérkezett a Szabolcska napja is. Vadnay egyszerre fölemelte őt a jóbíró költők sorába. A tárczát mi is bemutatjuk, de lérszűke miatt a versek közül csak kettőt közlünk. De minék is közlünk mi többet. A „Debreczeni Ellenőr” kötetekre terjedő verseket, és szellemes dolgozatokat között jeles munkatársunk tollából, s velünk együtt olvasó közönségünk már régen tudta ezt, a mit ma a

ként egy csomó hivatlan verselő ostromol hogy nyisuk meg csicsérgéseik, nyögdelései és szenvelgéseik számára lapunkat, ezt a nyomtatott betűkből álló kis Parnasszust, könnyen eshetnének abba a tévedésbe, hogy a némileg jót és hangzatosat tulbecsülik, mert hisz a vakok közt a félszemű ember is király. De mennél többször átnéztük a genfi magyar ifju verseit, annál inkább igazi költemények hatását tette ránk. El is határoztuk, hogy elterünk a rendes szokástól, melynél fogva új tehetségek verses műveit is egyenként, egymás után, nagyobb időközökben nyomatjuk ki. Most a tárczában egyszerre adjuk ki mind a négyet, hogy minden olvasó jobban észrevegve e fiatal uj költő friss képességének különféle oldalait. A hang meleg egyszerűségét a „Mért nem szülletél te” kezdetű dalban; az érzés és áhitat megható kifejezéseit az „Unnepi harangszó”-ban; a magyar szív mélabuját idegen földön: „Genfben”; végül a a gondolat és érzés őszhangzó képét az „Alice”-ben.

A név, mely e költemények alatt áll, még ismeretlen. Időközben csak a „Vasárnapi Ujság” adott ki e névvel pár verset, a távol levő anyáról és az öreg Kalvinus városáról. Továbbá a név nem is valami nagyon magyaros és hangzatos. De meg fogja azt szépiteni a hozzászokás, még pedig annál inkább, mennél több szép költemény alatt fogják olvasni. Eszünkbe jut Lord Byron, ki egyszer azt mondta Grillparzerről: „borzasztó név ma még, de a világ kénytelen lesz hozzá szokni és szépnéki találni.”

Mi nem jósoljuk, hogy fiatal költőnk-e nagy német poéta magaslatára jut, de hogy igazi költőnk sorába emelkedhetik, abban az itt küldendő négy költeménye után is reménykedünk.

Genfben.

Te vagy az én szívem világa,
Nyájas, mosolygó szeretet;
De itt hiába szólsz, hiába

Fővárosi Lapok tárczájából is olyan jól esik olvasnunk. Szabolcska éveken át volt a debr. főiskola poétája, a ki az összes pályázatokat mindig elnyerte; felolvasás Debreczen és a közeli városokban nem is eshetett meg nélküle, s „Időtöltésű” cím alatt megjelent kötetete tele van szípkázó szellemes tárczákkal. A lapok keveset irtak róla, persze ha most jellenék meg, talán inkább foglalkoznának vele. Hiába egy Vadnay Károly kell ahoz, hogy egy törekvő fiatal poéta észrevétesse. Szabolcska igazi debreczeni diák, a ki itt járta végig az iskolákat, aztán lett esküdt diák, a kinek két évig tanítóskodni kell, aztán volt főiskolai szénior, s most theológiai tanulmányai befejezésére a főiskola költségén Genfben időzik, honnan hazatérve megint káplán lesz majd, míg csak meg nem választják a szép szavú és arany száju költő-lelkész valamely eklézsi papjává. (K. V.)

— A helybeli kir. törvénytörök fogháznál mint értesülünk Poynd Dénés kir. ügyész a kosár és nádszék fonást meghonosította, és a nádszék fonás a fogháznál már üzembe is vétetett. A kik tehát szökeket akarnak jutányos áron náddal befonatni jelenkezhetnek Sáray Zsigmond kir. fogház felügyelőnél: A kosár fonás csak a tavasz elején fog megkezdeni mivel a szükséges munka erők most tanítottak be.

— Esküvő. id M é n e s András gazdálkodó és városi bizottsági tag fia, Ménes Mihály, ma délben esküvőt örök hűséget üv. Lőrinczy Györgyné leányának Erzsikének. Az esküvőt nagy lakadalmi ebéd követte, melyen igen sokan vettek részt.

A debreczeni Remete Antal napi vásárnak hétfőn kellett volna kezdődnie a bórvasárral. Azonban — a mint az előzmények után várt lehetett, nem volt semmi a vásárból. — Sem eladó sem vevő nem mutatkozott egy szál is. Holnapra van kitűzve az első juhvásár. Valószínűleg ebből se lesz semmi. Ime így tette tönkre egy hivatalos figyelmetlenség a közönség kiszámíthatatlan kárára a debreczeni téli vásárt. A rendőrséghez kereskedőktől, iparosoktól naponta átlag 50—60 távirat érkezik (váltás fizetve), tudakozódva az iránt, hogy tulajdonképen melyik határidőre tűzött vásárra számítsanak inkább? Ugy látszik, hogy a vásár sulypontja a január 12—23 közötti időre fog esni.

— Megfagyott ember. A hortobágyi pusztán egy félmeztelen hőlttestre találtak. Behozták a kórházba, a hol felismerék benne Emődi János dorognai születésű 40 éves félkegyelmű csavargót, a kit szeptemberben a debreczeni kórházban ápoltak. A szerencsétlen megfagyott, ez okozta a halálát.

— Községi tisztújítás Hajdúvármegyében. M. Péros községben megválasztott községi bírónak Papp Imre, törvénybíró Pápai János, községmá Balla József, adószedővé Mike József, esküdtékké Sas Antal, Szabó Zsigmond, Török Péter és Török Imre. — B-Ujváros on a bíról lett id. Győrfi István, törvénybíró Hegedűs György, községm Rózsa Imre, pénz-

Ólelsz körül: nem értelek.
A kéz, mit tiszta vonalammal
Barátság nyujt felém: hideg;
Szívem soha nem érti meg.

Jó emberek járnak körültem,
Vigasztalnak, nem tudva mért?
Egy mosolyomnak úgy örülnek,
Bús lesz a ház egy könnyemért.
De én nekem e szeretet fáj
S fel nem deríti homlokom:
Mért visszaadni nem tudom.

Más eszme, más vágy gyujtja lángra,
Mint az enyémet, arcukat.
Daluk hidegen hágy s a tájra
Mikor kezök büszkén mutat:
Éa más vidékre gondolok, hol
Több csilagu égbolt alatt,
Páztortüzek pirosának.

Csodálom nyelvök szép bübbját,
S világra szóló kincseit;
De ha költőjüket szavalják:
Lelkem még akkor sícsen itt;
Egy más, szegény dalért eped, mit
Halvány parasztleány dalól,
A Tisza partján valahol.

Vigasztalásuk hát hiába,
Meg úgy sem értik bánatom;
S lelkem a hajnal bus virága,
Mely nyitni nem tud a napon.
De ott is — a sugár-özönben —
Csak álmodik s csak egyedül,
A támadó hajnal felül.

A L I C E.

Szép francia lány, hajnal szive, arca,
Kelő szerelem ragyogása rajta.
Kit szeret, kit nem? azt én nem is sejttem,
De szeme, ajka el-éringet engem.
Néz rám szeliden s föl-fölseng ajakán:
„Szeretlek, szívből, igazán!”

tárnok Tóth István, adószedő Szilágyi Imre, esküdték Tar Mihály, Eesedi Gábor, Bereczki István, ifj. Kerekes Ferencz, Szilágyi Sándor, Holczer Ádám. — E g y e k községben bíró lett Berkes Pál, törvénybíró Erhardt Leopold, adószedő Hollós János, községm Domán Elek, esküdték Bódi György, Tóth András, Mikula György és ifj. Nagy János.

— Lelkész választás. Egy jölképzett, debreczeni fi nyert vasárnap megérdemelt lelkesi állomást. B ö g ö s Lajos ugyanis, a ki városunk szülőtte, iskolált is itten végezte s huzamosabb ideig volt esküdtfelügyelő kőztanító a kollégiumban a esküvői ev. ref. gyülekezet vasárnap rendes lelkeszévé választotta, — általános nagy szótöbbséggel. Bögös Lajos eddig erdőgyaraki lelkes volt.

— Az iparúzó és kereskedő Debreczen. Debreczen általában kiválóan földmívelő városnak tartják, a mint hogy első sorban az is, a népeességnek körülbelül fele a földbirtok jövedelméből és földmívelésből élven. — Azonban ha az ipari és kereskedelmi viszonyok statisztikai adatait más, kiválóan kereskedelmet és ipart űző városok hasonló viszonyaival összevetjük, arra az érdekes következtetésre juthatunk, hogy Debreczen ipara és kereskedelme nem csak hogy mögötte nem áll az ilyen városok iparának és kereskedelmének, de sőt versenyez vele, egyikét másikét felül is mulja. — Ime a bizonyosság, melyet egy mult évi hivatalos jelentésből merítünk. Debreczenben a mult évben 20 ipartársulat létezett (klég sajnos, hogy ipartestület mindekkoráig nem alakulhatott). Fennállott egy-egy iparos tanoncz és alsótoku kereskedelmi iskola, mindegyik nagyszámu szákakra sőt ezekre menő növendékekkel. Iparidijakból és pénzbüntetésekéből harmadfél ezer forintnál nagyobb összeg folyt be. A gyártelepek száma 44 volt. Az iparosoké 1635, a bejegyzett kereskedőké 727, ezek iparuk illetve kereskedésük után a mult évben 102719 frt. 1 krt egyenes adót fizettek. Nagyváradon e par excellence iparúzó és kereskedő városban ugyanezen évben csak 639 önálló iparos és 385 kereskedő volt, a kik együtt 53815 frt 63 krt adót fizettek.

— A sárreü telefon, melyet a járás minden községét és pusztáját érintőleg maguk az érdekeltek akartak önálló társulat által létesíteni, mint állami telefon jön létre. Baross miniszter fölismerete a tervnek minden egyszerűsége mellett is országos fontosságát és megtagadván a társulattól a jóváhagyást, maga csinálja meg az egész hálózatot. Nem követelt az érdekeltektől, csak 1330 frt óvadékot. Ezt a kezdeményező birtokosok és községek összehozták s a napokban befizették. A miniszter, a terv megvalósítását bevezetendő, már be is rendelte Báránd közpós postamesterét a központba, hogy a táviradakezést elsajátítsa és a telefon bárándi állomásán a távbeszélő állomásokról feladandó, vagy azok részére szóló sürgönyöket felvehesse, illetőleg telefonon át leadhassa.

— Találatot egy kis eszűt karperecz. Tulajdonosa igazolás mellett átveheti kiadó hivatalunkban.

— A beszakadt Duna. Fővárosi levelezőnk írja: A vasárnap szerencsétlenség városszerte még mindig általános beszéd tárgya. Tegnap ezar meg ezer ember nézte a partról a beszakadás helyét, hol különben a víz már ujra befagyott. A jégre nemcsak ott de mástutt sem mehetett senki, mert rendőrök cirkáltak mindenfelé, nem bocsátva senkit a

Igy, így, magyarul. Ő maga nem érti,
S én nem akarom megfejteni néki.
Az isten érte már ha ver, ha ád meg,
Féltér homlokát mért pirosítam meg?
Hadd eszenjen ott szép, nevető ajakán:
„Szeretlek, szívből, igazán!”

Hol vette: könyvből? Halotta? Ki tudja!
Tán egy ifju párt hozott ide utja,
S e kedves gyermek hallá akaratlan
E három szót egy édes pillanatban.
Igy mondta ajkuk szerelmök tavaszán!
„Szeretlek, szívből, igazán!”

S most mint a drága lett gyöngyöt a gyermek:
Nem tudja, mit ér?, úgy adja szívmem.
Rám-rán veti szép, pajkos szeme pártját —
S minden szava itt, itt szívemem száll át.
Mig ahogy hallá, bévvel eseng ajakán:
„Szeretlek, szívből, igazán!”

S fölöttem halkán egy ragyogó ábránd,
Egy édes álom botogatja szárnyát.
Hisz eddig ugy is hiába kerestem
Lányszívet, a ki megértse szerelmem.
— S remegve nyulok kezesekéje után:
„Szeretlek Alice, igazán!”

Oh de hiába lesem őt ezalatt,
Csak tiltakozik, hogy egy szó kimaradt;
De arca csak az, a régi — szavamra
Nem gyul ki, ahogy várnám, pirosabbra.
Elvonja kezét és fölcseng ajakán:
„Szeretlek, szívből, igazán!”

S pillámra köny il, szívem őszeszorul.
Igy fogok éni, egyedül, szomorun.
Ah mert ugy, szívből, igazán, ahogy én,
Nincs ki szeretne, nem is lesz tudom én!
Csak gnyol a sors e leányka ajakán:
„Szeretlek, szívből, igazán!”

Szabolcska Mihály.

Dunára
kozta
áldozat
tudakol
kik a jég
jos K á
8 éves
Teszko
csak ez
pót sz
nevü 20
azóta u
mondta
tina, ke
nem ker
el a vi
sége,
de 3—4
elveszt
ják, ad
játékba
az áldo
körökh
láltak
rült elő
„500,00
vesszen
Szomba
dese, ba
a min
seknék
észtre
rázta m
vetkező
ne feled
hogy t
nak né
tárgy
Zsenkic
test az
tést n
gal bü
hónap
magán
nyelvel
zendő,
witz kí
szárm
az éjsz
nöemai
hozása
egy nő
czal, m
nő jelk
(egyev
A
első sz
gazdag
megya
dik évt
nyarab
meg. V
követk
Károly
szacm
bántak
Grubo
Uttó,
ir. —
legend
menye
van a
egyéb
rációk
Tálalu
Ferenc
A Vas
8 rti
fort, E
külden
A
kiváló
ralizam
J á s z
dikről
zótól,
próza
Lajost
e z a g
zetet
szár é
mazan
hogy
Debrec
viszon
háza
vesz,
fiatal
mondh
eze is
a péld
hogy
siker
jutalor
közöns

Kávéház átvétel.

A Czegléd és Sas-utcza sarkán
számos évek óta fennálló
-Pest városá"-hoz címzett
kávéházat

átvettem, azt a mai kor kívánalmainak meg-
felelően újonnan renováltattam,
uj billiárdasztalokkal
ellátom és így díszesen felszerelve

**Széchenyi
kávéház**

czimmel, a f. évi január hó 8-án azaz
csütörtökön

a Magyar Testvérek kitűnő zenekara
közreműködésével megnyitom.

Hosszu évi tapasztalatom azon reményre
jogosít, hogy m. t. vendégeim minden kívá-
nalmának teljesen megfelelhettek. Igyekezni
fogok kitűnő kávéházi italok, egész finom és
egyszerű borok, valamint hideg étkek pontos
kiszolgáltatásával a legjutányosabb árszámítás
mellett a n. é. közönség pártfogását kiérde-
melhetni.

Magamat a n. é. közönség szíves pártfo-
gásába ajánlva, vagyok

mély tisztelettel
WEISZ IZIDOR
a Széchenyi kávéház bérloje.

A legegészségesebb testedző gyakorlat úgy gyer-
mekeknek mint felnőttekre nézve a korcsolyázás.

Ezen czélra ajánl a

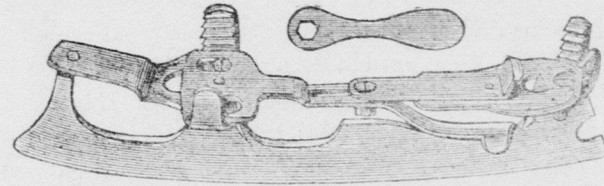
TÓTH GYULA

előbb TÓTH LAJOS és TÁRSA

következő szysztémájú korcsolyákat

HALIFAX

Matador

Merkur

Patent,

Premier,

Columbus,

melyek legjobb szerkezetűeknek bizonyultak

Mint ajándék

is igen alkalmas tárgy s úgy egyszerű, mint csiszolt, valamint niklirozott
kiállításban a

legjutányosabb árakban

számítatnak.

A karácsonyi és újévi ajándékoknak

beszerzett

tul nagy raktáramban

fennmaradt

férfi, fiu es gyermek
öltönyöket

a téli évad előhaladott-
sága folytán is
tetemesen leszállított
áron árusítom

Egy téli kabát 5 frttal olcsóbb
mint ezelőtt.

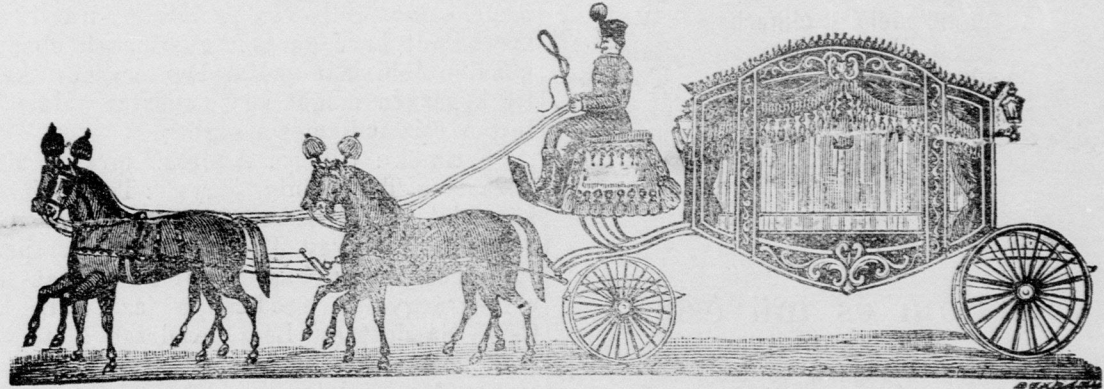
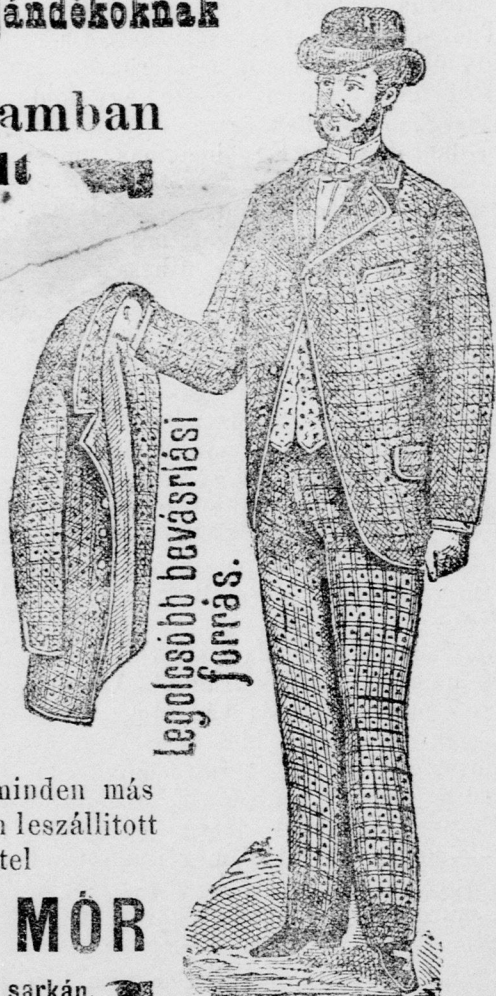
Egy egész férfi öltöny 3 frttal
olcsóbb mint ezelőtt.

Egy egész gyermek vagy fiu öl-
töny majdnem a bevásárlási áron.

Utazó bundák, köpenyek és minden más
c szakmába vágó áruk tetemesen leszállított
áron. Tisztelettel

FÉNYES MÓR

a MIKLÓS-UTCZA sarkán.

DANKÓ MIHÁLY

ajánlja újonnan berendezett

TEMETKEZÉSI INTÉZETÉT.

DEBRECZENBEN,

Czegléd-utca, a gyógyszerházzal szemben.

Elvállal: temetések rendezését, a legnagyobb czinnal kiálitva
úgy helyben, mint vidéken.

HULLASZÁLLITAS érczkoporsóban, légmentesen elzárva; min-
den irányban, — vasuton árszabás szerint.

HALOTTAS-KOCSIJAIM a legmagasabb igényeknek is megfelelők
ERCZ és MUVIRAG KOSZORUKAT szalag-irással, vagy a nél-
kül, a mai kor kívánalmailhoz mért

olcsó árért.

Teljes tisztelettel

DANKÓ MIHÁLY.

A Debreczeni Ellenőr könyvkötészetében

mindenféle díszes és egyszerű

KÖNYVKÖTŐI

munkák

gyorsan, pontosan és jutányos árban elkészítettnek.